

Slutrapporten indsendes til bevaringsudvalget @lbst.dk.

Slutrapport for projekt nr. 18-26051-000012
Ansøgningsåret 2018

**Alle relevante felter skal udfyldes, og der må ikke ændres i felternes overskrifter.
Rapporten offentliggøres på internettet.**

DATO: 22-01-22

---

1. Projektets sagsnr.

18-26051-000012

---

2. Projektitel (og evt. akronym)

”Webportal for danske spiseplanter – brug og bevar dem! Fase 2”

---

3. Projektets start- og slutdato

Startdato: 1-1-2019

Slutdato: 31-12-2021

---

4. Projektleder (Navn, evt. institution, tlf.nr., e-mail og evt. projektets hjemmeside)

Louise Windfeldt, 23448421, LW@plen.ku.dk
Københavns Universitet,
PLEN Thorvaldsensvej 40
1871 Frederiksberg C

---

5. Kort projektbeskrivelse (Kopi fra ansøgning)

Webportalen skal udbrede kendskab og tilgængelighed af bevaringsværdige danske spiseplanter med et dyrkningspotentiale. Derved kan såvel den almindelige befolkning som producenter, forskere og formidlere nemt bruge den viden, der løbende høstes i projekter med danske plantegenetiske ressourcer.

I **fase 1** (J.nr. 16-3262-000064) fik Foreningen Frøsamlerne tilskud til at samle en support- og ekspertgruppe, udvælge sortslister og udarbejde beskrivelser af de første 51 sorter. **Fase 1 er afsluttet august 2018.**

I **fase 2 (nærværende ansøgning)** vil Københavns Universitet realisere webportalen med NordGen og Frøsamlerne. Projektlederen er som i fase 1: Louise Windfeldt. Portalen oprettes hos NordGen og formidler information om planternes: historie, anvendelse, dyrkning, billeder og de

forsøg, der - primært gennem de sidste 10 år - har anbefalet netop disse sorter til dyrkning. NordGens database rummer ikke denne viden i dag.

I portalen kan man søge direkte på sorterne eller inspireres ved at 'klikke rundt' i dens info, der også kan bruges til markedsføring. Webportalen synliggør dermed NordGens planter og linker desuden til NordGens database. Ønskede oplysninger fra portalen kan dubleres til databasen, når det ønskes.

Fase 2 består af

- Etablering af webportal med 51 sortsbeskrivelser
- Supplerende viden fra forskningsprojekt om køkkenurter
- 80 nye sortsbeskrivelser
- Presseaktiviteter

På den måde sikres let tilgængelig og robust viden om danske spiseplanter, der er værd at bruge og bevare.

---

6. Projektets formål (Kopi af de linjer fra ansøgningen, som beskriver projektets formål)

Vores idé er at udbrede kendskab til og tilgængelighed af bevaringsværdige danske spiseplanter med et dyrkningspotentialt til såvel producenter, forskere og formidlere som den almindelige befolkning. Herved kan de nemt bruge eksisterende viden og den viden, der løbende høstes i projekter med planterne. Det er vores forventning, at det vil bidrage til bæredygtig brug og bevaring af Danmarks plantegenetiske ressourcer. Redskabet er planlagt som en webportal, der skal huses af NordGen.

.....

Landbrugsstyrelsen gjorde i sit delvise tilsagn opmærksom på, at man ikke ønsker at støtte en egentlig realisering af portalen. Samtidig blev det oprindelige budget beskåret med cirka en tredjedel. (291.000 kr. => 181.000 kr.)

Formålet med det aktuelle delprojekt er derfor ændret til at udarbejde en plan for, hvordan eksisterende viden om plantegenetiske ressourcer og informationer genereret i diverse projekter inden for området kan samles og formidles til ovenstående målgrupper på en ensartet og systematisk måde. Redskabet er stadig udvikling af en webportal, der omfatter små som store projekter inden for jordbrugets plantegenetiske ressourcer og som løbende kan udbygges. Realisering af portalen indgår ikke i projektet.

---

7. Projektets forløb, fremdrift og resultater

A. For projektperioden angives et kort resumé af projektets hovedresultater og hovedkonklusioner (i alt max. 2 sider).

Formidling af eksisterende viden om plantegenetiske ressourcer og informationer genereret i diverse projekter inden for området (især fra ”Tilskud til projekter inden for bevaringsarbejdet med danske husdyr- og plantegenetiske ressourcer”) i form af en webportal har været et nationalt ønske i mange år og er omtalt i den danske [”Handlingsplan for plantegenetiske ressourcer 2011-13”](#) (aktivitet 19).

FØRSTE FASE – PLANTER OG BAGGRUNDSGRUPPE: blev bevilget i 2017 gennem ”Tilskud til projekter inden for bevaringsarbejdet med danske husdyr- og plantegenetiske ressourcer”. Der blev nedsat en support- og ekspertgruppe, som har udvalgt de danske sorter og de parametre, der skulle bruges i arbejdet med at beskrive dem. I første fase blev 51 sorter af grøntsager, lidt korn, krydderurter og frugt beskrevet og korrekturlæst af gruppen.

ANDEN FASE - PLAN FOR WEBPORTALEN: Vi har i nærværende anden fase udarbejdet en plan for, hvordan eksisterende viden om plantegenetiske ressourcer og informationer genereret i diverse projekter inden for området kan samles og formidles til såvel producenter, forskere, formidlere som den almindelige befolkning på en ensartet og systematisk måde gennem en webportal. Målet for vores projekt har været at udvikle denne webportal, selvom realisering af portalen ikke er en del af den aktuelle bevilling.

Vores idé har været at udvikle en portal, hvor man kan søge direkte på plantesorter, der findes i NordGen. Man skal kunne 'klikke rundt' i sortens info om for eksempel oprindelse, historie, forsøgsvirksomhed og dyrkning for at få mere at vide – og få informationer fra mange steder samlet. Fokus er på sorter, der har været en del af nutidige forsøg. Webportalen skal dermed synliggøre NordGens planter og de forsøg, de har indgået i. Det var vigtigt, at portalen både linkede til NordGens database og til de oprindelige forsøg på for eksempel Århus Universitet, hos Foreningen Frøsamlerne, i Aarstiderne ... og hos andre relevante samarbejdspartnere. Det er det, en portal skal kunne: samle viden på en måde, så den bliver let tilgængelig for brugeren – og samtidig viser brugeren tilbage til de steder, hvor portalens viden kommer fra, og hvor man kan få mere at vide. Viden fra forsøgene er suppleret med klassisk og aktuel forskning i for eksempel botanik, arkæobotanik og meget, meget mere. På den måde har det været vores ambition at levere forskningsbaseret viden i en let tilgængelig form – der er således arbejdet meget med målgrupper, sprog, opsætning osv. Der er linket til relevant litteratur, og der er lavet en særskilt fortegnelse over de forsøg, vi linker tilbage til.

Vi lavede en plan for, hvordan webportalen kunne udvikles gennem:

Forundersøgelse Her afklarede vi interessenternes roller og grad af involvering, blandt andet ved at fremlægge portalen for NordGen ved et møde, hvor repræsentanter for alle lande var tilstede. Der har desuden været stor interesse og involvering fra Frøsamlerne, Århus Universitet og Aarstiderne. IT-firmaer blev undersøgt, og vi indhentede tilbud fra firmaet e-kvator, der har viden om planter, og hvordan man kan arbejde med dem i lignende databaseopbygning. Vi valgte at arbejde videre med e-kvator. I fællesskab fastlagde vi funktion, database output og opbyggede sammen en konceptuel databasemodel.

Databasemodel Her beskrev vi gennem utallige møder med e-kvator strukturen af

databasen, dens indhold og relationer på et konceptuelt niveau, som kunne danne udgangspunkt for en senere implementering. Alle beskrivelsespunkter (Oprindelse, historie, brug, dyrkning, forsøg, litteratur mm) og deskriptorer til de maskingenererede botaniske tekster blev fastlagt, og det blev besluttet, at alle bagvedliggende funktioner skulle være på engelsk, mens brugerfladen er på dansk. Det gav mulighed for at supplere den danske portal med andre landes portaler. NordGen er holdt orienteret og involveret gennem hele processen.

Brugerflade Her testede vi brugerfladen – først i tegnede modeller, der blev sat op på opslagstavlen med snore imellem de forskellige lag, dernæst ved at lægge datastrukturen ind i mock-up.

Test af model Følgende blev tilbudt at afprøve mock-up for korrektur og kommentarer: Birgitte Lund (LBST); Peter Bavnhøj og Bettina Buhl (Det Grønne Museum); Anders Borgen (Agrologica); Svend Daverkosen (Aarstiderne); Hanne Lakkenborg Kristensen (Aarhus Universitet); Annette Hægnefelt, Anna Palmé og Ulrika Carlson-Nilsson (NordGen); Inga Bach (tidl. Haven); Niels Olaf Crossland, Søren Holt, Gert Poulsen, Svend Erik Nielsen og Simon von Siebenthal (Foreningen Frøsamlerne); Morten Rasmussen (NIBIO); Torben Bo Toldam-Andersen og Søren Kjærsgaard Rasmussen (KU).

Ti personer takkede ja og kom med værdifulde kommentarer, hvoraf hovedparten kunne implementeres.

B. Ændringer i forhold til oprindelige planer angives med en kort og præcis tekstforklaring (max. ½ side)

Vi har skiftet navnet 'webportal' til 'webleksikon' da der kan være forskellige meninger om, hvad en portal er - og leksikon er mere beskrivende for den måde, vores website er kommet til at fungere på, selvom det stadig samler viden fra mange institutioner og leder brugeren tilbage til disse for at få dybere viden.

I foråret 2019 skrev de tre skandinaviske frøsamlerorganisationer (Foreningen Frøsamlerne, Sesam og Kvann) en ansøgning om midler, der kunne løfte det danske forarbejde op på nordisk niveau og samtidig virkeliggøre webleksikonet. Det lykkedes gennem Nordisk Ministerråds pulje til Ny Nordisk Mad, der bevilgede projekt "fra Frø til Fad", og en projektgruppe med repræsentanter fra de tre foreninger forbedrede indholdet, som er suppleret med særligt værdifulde sorter, der findes i foreningerne Kvann, Sesam og Frøsamlerne. Flere sorter har foreningerne sikret i NordGen, så de bevares i den fælles genbank.

Webleksikon for Nordiske Kulturplanter gik online i december 2020 med de første 25 sorter. Klik ind her for at se det: www.growingdiversity.info.

C. Beskrivelse af, hvorledes evt. planer for implementering af resultater er udført (max. 1 side).

Webleksikonet er sikret til og med **12. juli 2024** med henblik på Hosting, CMS, SSL og ekstra domæner (danskekulturplanter.dk og growingdiversity.info). Der er endvidere afsat midler i Foreningen Frøsamlerne til support og justeringer.

Webleksikonet kan samle og formidle planteviden fra hele Norden. Vi har i det efterfølgende projekt fået Norge og Sverige med, og vi har forberedt, at Island, Finland og de baltiske lande kan deltage ved at opbygge databasen og hele det bagvedliggende IT-system på engelsk. Den webside, der skal møde brugeren, vil være på de nationale sprog – indtil videre på dansk, norsk og svensk.

Allerede i foråret 2020 skrev vi en ny stor fælles ansøgning til ICT Agro, hvor også Finland var med. Den blev desværre ikke bevilget.

Det er oplagt at arbejde videre med webleksikonet, så det kan blive et omfattende opslagsværk for nordiske kulturplanter, der løbende opdateres med ny viden og nye forsøg. Vi har allerede fået en efterspørgsel på den næste udvidelse og arbejder på den.

Det efterfølgende projekt ”fra Frø til Fad” i Nordisk Ministerråds regi har medvirket til at danne netværk, både inden for landene og mellem landene – og til organisationer i og mellem landene. Den øgede opmærksomhed skaber efterspørgsel på kulturplanter – både dem, der er en del af projektet og andre bevaringsværdige kulturplanter. Her arbejder tiden desuden med os.

Alt i alt mener vi, at der er skabt varige resultater, som yderligere kan udvikles gennem årene, der kommer.

D. Vurdering af hvordan projektets fremdrift har været, effekter samt samarbejdet mellem projektets deltagere i forhold til oprindelige planer (max. ½ side).

Både forarbejdet støttet af nærværende bevilling og den efterfølgende realisering har været mulige gennem godt samarbejde og stort engagement fra de involverede, inklusive IT-firmaet e-kvator, som vi valgte at arbejde videre med i realiseringen af webportalen.

Af samarbejde med nordiske organisationer må især fremhæves NordGen. Projektlederen holdt foredrag om webleksikonet for NordGen og deres nordiske partnere i juni 2019, og siden har der været et par fysiske møder og en del telefonmøder og mails for at få leksikonet på plads. Medarbejderne på NordGen har været meget hjælpsomme. I foråret 2021 lykkedes det ydermere at organisere et samarbejde med NordGen om at gøre frø af en del af webleksikonets sorter offentligt tilgængelige i NordGens webshop: <https://www.nordgen.org/produkt-kategori/fropasar/>.

Det er vores anbefaling, at NordGen går ind i et tættere samarbejde, gerne med henblik på hel eller delvis integration af webleksikonet i NordGens regi. Ønskede oplysninger fra webleksikonet kan dubleres til NordGens database, når det ønskes. Formatet af databasen er kompatibelt med NordGens.

E. Redegørelse for kommunikation fra projektet, herunder referencer.

Det er i sagens natur lidt svært at kommunikere til offentligheden om planlægningen af noget, som endnu ikke er realiseret. Så bortset fra

- 1) Foredrag på NordGen i 2019 for NordGen og deres nordiske partnere om det leksikon, vi havde planer om at lave
  - 2) [Oplæg om Webleksikon for Nordiske Kulturplanter](#) i Netværket for Handlgartneri på Amager Museum i måneden efter
  - 3) Et par foredrag i Foreningen Frøsamlerens regi
- har dette projekt egentlig ikke kastet kommunikation af sig.

Da det imidlertid gennem bevillingen fra Nordisk Ministerråd lykkedes både at offentliggøre webportalen og at opformere, dyrke, fremvise og smage på en masse af de planter, den formidler, ja ... så er der alligevel blevet lavet en masse formidling. Der er også trykt foldere, skilte, frøposer og meget andet, der viser folk videre til webleksikonet, så det bliver brugt (Der er månedligt 115.218 sidevisninger, 8147 besøg og 123.848 hits på hjemmesiden). Dette gav også noget at skrive artikler og holde foredrag om – nogle kan ses herunder. Leksikonet har en [Facebookside](#) med 540 følgere og [Instagram](#) med 170 følgere (dec. 2021), og gennem

disse medier er der blevet lavet lidt anderledes fortællinger om nogle af sorterne, som herved har nået flere mennesker.

Artikler:

2019

- [Omtale af projektet på Frøsamlernes hjemmeside](#)

2020

- [Artikel om webleksikonet på Frøsamlernes hjemmeside + offentlig Facebook-gruppe og -side](#)

2021

- [Artikel om Webleksikonet i Praktisk Økologi 1/2021](#)

Foredrag:

2020

- 28 Juli: Malvik: Foredrag om projektet og plantene av Andrew McMillion fra KVANN og Louise Windfeldt fra Frøsamlerne
- 1 August: Fra Frø til Fat foredrag Vågen Økologisk Besøkhage. Foredrag om projektet og plantene av Andrew McMillion fra KVANN og Louise Windfeldt fra Frøsamlerne
- 3 August: Fra Frø til Fat foredrag Bodø Økologisk Besøkhage. Foredrag om projektet og plantene av Andrew McMillion fra KVANN og Louise Windfeldt fra Frøsamlerne
- 3 August: Landbruksskolen i Bodø: Foredrag om projektet og plantene av Andrew McMillion fra KVANN og Louise Windfeldt fra Frøsamlerne.
- "Netværk for danske bælgfrugter" (avlere, distributører, Økologisk Landsforening og Vegetarisk Forening): Foredrag om webleksikonet og særligt bælgplanterne m. smagsprøver af Kjems Pea Bean og Lollandske Rosiner
- Frøsamlernes årsmøde: Foredrag for Foreningen Frøsamlernes medlemmer med smagsprøver af Lollandske Rosiner

2021

- Madens Folkemøde, Lolland (DK) med KOST: Madhistoriker Asmus Gamdrup Jensen, gastrofysiker Louise Beck Brønnum og kok Peter Nøhr Christensen. De arbejder blandt andet sammen med Museum Lolland-Falster på projekt EGN om madkultur, samhørighed, fællesskaber og stolthed i lokalområdet på Lolland-Falster. Foredrag om Lollandske Rosiner (historie, anvendelse og fremtidige muligheder).

F. Eventuelt

G. Evt. henvisninger til projektets produkter (f.eks. links, brochurer, program, fotos)

www.danskekulturplanter.info og www.growingdiversity.info

Underskrift:

Navn	<i>Evt. Institution</i>	Dato	Underskrift
Projektleder: Louise Windfeldt	Københavns Universitet	28.1.22	